

PANDEMIC

Pandemiat
yhteiskunnallisena
haasteena

WELGO JuRe RECIPE EduRESCUE

Pandemiat yhteiskunnallisena haasteena -ohjelma 2021–2024

PANDEMICS

Ohjelmajohtaja:

MARJO KURKI

ITSENÄISYYDEN JUHLAVUODEN LASTENSÄÄTIÖ

#PANDEMICS

#StrateginenTutkimus

ratkaisujatieteesta.fi
strateginentutkimus.fi
aka.fi/stn-pandemics

Kuvat: Unsplash / iStock

Miten turvata suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa pandemioilta ja tukea kriisin jälkeistä palautumista? Kuinka varautua tuleviin terveyskriiseihin niin, että haitat yksilöille ja yhteiskunnalle jäävät mahdollisimman pieniksi?

COVID-19-pandemia on ollut suuri isku suomalaiselle yhteiskunnalle, eikä laajamittaisilta terveyskriiseiltä voida välttyä tulevaisuudessakaan. Kriisi on nostanut esiin puutteita pandemioihin varautumisessa ja eri väestöryhmien etujen, oikeuksien ja velvollisuuksien yhteensovittamisessa.

Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) PANDEMICS-ohjelma etsii tutkimukseen perustuvia ratkaisuja pan-

demioiden aiheuttamien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseksi. Ohjelmassa tarkastellaan useista näkökulmista eri väestöryhmien hyvinvoinnin ja yhteiskunnan toimintavarmuuden turvaamista terveyskriiseissä.

Strategisen tutkimuksen tehtävän mukaisesti PANDEMICS-

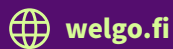
ohjelma tuottaa ja välittää tutkittua tietoa yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi. Tutkimushankkeet ovat sitoutuneet vahvistamaan dialogia tutkijoiden, päättäjien ja muiden sidosryhmien välillä sekä edistämään tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

WELGO, JuRe, RECIPE ja EduRESCUE ovat monitieteisiä hankkeita, joilla on laajat kansalliset ja kansainväliset yhteistyöverkostot.

WELGO

**Hyvinvoinnin turvaaminen
terveyskriiseissä: kohti
yhteistyöhön perustuvaa
syndemioiden hallintaa**

welgo.fi

@WELGO_fi

Konsortion johtaja: **VILLE-PEKKA SORSA, HELSINGIN YLIOPISTO**
Vuorovaikutusvastaava: **PINJA LEHTONEN, DEMOS HELSINKI**

welgo

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Tampereen yliopisto
Tampere University

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

DEMOS
HELSINKI

Tietoa terveyskriiseistä syndemioina – ratkaisuja koordinoituun kriisinhallintaan

WELGO tarkastelee terveyskriisejä yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja terveysongelmien muodostamina kokonaisuuksina eli syndemioina. Tämä näkökulma auttaa hahmottamaan sitä, miten terveyskriisit kuormittavat hankalassa asemassa olevia ihmisiä ja esimerkiksi terveydenhuoltoalan ammattilaisia enemmän kuin muuta väestöä. WELGO kehittää kestäviä ratkaisuja tasa-arvoisen hyvinvoinnin turvaamiseksi tulevaisuuden terveyskriiseissä.

Terveyskriisien hallinta syndemioina tähtää monitaisten ongelmien ratkaisemiseen koordinoitusti siten, että seurannaisongelmat voidaan välttää. WELGO parantaa hallinnon valmiuksia toimia uudellisissa kriiseissä: hanke tutkii ja kehittää terveyskriisien hallinnan työkaluja, käytäntöjä, ideoita sekä legitimizeettiä.

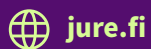
Tavoitteena on turvata kaikkien väestöryhmien hyvinvointi terveyskriisien aikana:

- Vahvistamalla yhteistyötä ministeriöiden, päätöksentekijöiden, kansallisten ja alueellisten viranomaisten, terveydenhuollon organisaatioiden sekä ammatti- ja kansalaisjärjestöjen välillä
- Parantamalla hyvinvointivaltion toimintakykyä ja toimintavarmuutta sekä päätöksenteon yhtenäisyyttä, vaikuttavuutta ja legitimizeettiä

JuRe

Oikeudenmukainen toipuminen pandemiasta? Perustuslailliset oikeudet, legitiimi hallinta ja saadut opit

jure.fi

@jure_fi

Konsortion johtaja: **JANNE SALMINEN, TURUN YLIOPISTO**
Vuorovaikutusvastaava: **HENRI VOGT, TURUN YLIOPISTO**

JuRe tutkii politiikan, hallinnon ja oikeuden näkökulmista, kuinka palautuminen COVID-19-pandemiasta voi tapahtua oikeudenmukaisella ja hyväksyttävällä tavalla. Hanke tarkastelee pandemian vaikutusta hallinnon demokraattisuuteen, perusoikeuksen toteutumiseen sekä perustuslaillisten instituutioiden rakenteisiin ja suhteisiin. Painopisteitä ovat mm. päätöksenteon avoimuus, kansalaisten luottamus, laillisuusvalvonta sekä tasapaino erilaisten perusoikeuksien välillä.

Hankkeessa vertaillaan, miten Euroopan maat ja EU ovat toimineet pandemian taltuttamiseksi ja oikeudenmukaisen toipumisen mahdollistamiseksi. Hanke myös punnitsee rajoitustoimien hyväksyttävyyttä ja tunnistaa

parhaita käytäntöjä. Näkökulmaa syvennetään tarkastelemalla menneitä kriisitilanteita sekä kriisinhallinnan ja poikkeustilalainsäädännön kehittymistä Suomessa.

Hankkeessa on mukana kansainvälisten suhteiden, valtio-opin, poliittisen historian, hallintotieteiden ja oikeustieteen tutkijoita sekä lukuisia yhteistyökumppaneita ministeriöistä järjestöihin.

Tavoitteena on vahvistaa Suomen kriisinkestävyttä ja kriisivalmiutta tiedon ja vuoropuhelun avulla:

- Lainsäädännöllinen kehys, jonka avulla kriisejä voidaan kohdata turvautumatta poikkeusoloihin ja rajoittamatta vakavasti perusoikeuksia
- Hallinnon demokraattisen kestävyuden vahvistaminen: kyky toimia avoimesti, oikeudenmukaisesti ja osallistavasti myös kriisioloissa

RECIPE

Vastustuskykyinen kaupunki: Kaupunkisuunnittelu pandemioiden ennaltaehkäisyn välineenä

 recipestn.fi

 @RECIPE_STN

Konsortion johtaja: **HELKA-LIISA HENTILÄ, OULUN YLIOPISTO**
Vuorovaikutusvastaava: **ANNA SUORSA, OULUN YLIOPISTO**

Kaupunkisuunnittelussa ei huomioida tartuntatautien torjuntaa, vaikka globaali kaupungistuminen jatkuu ja monet aiemmat ja viimeaikaiset pandemiat ovat saaneet alkunsa ja levinneet kaupungeissa.

RECIPE tarkastelee kaupunkiympäristöjen roolia ja kaupunkisuunnittelun mahdollisuuksia tartuntatautien ehkäisyssä ja siten pandemioiden torjunnassa. Tutkittua

tietoa kaupunkisuunnittelun prosesseihin tuodaan mm. kehittämällä terveysvaikutusten analyysi- ja arviointimenetelmiä.

Hanke tuottaa uutta, laajasti sovellettavissa olevaa tietoa yhdistämällä ympäristön, ympäristöterveyden, liikun-

talääketieteen, terveyshistorian, informaatiotutkimuksen, kansanterveyden ja kaupunkisuunnittelun tutkimusta. Hankkeeseen osallistuu myös kansalaisia, yrityksiä, eri alojen asiantuntijoita ja päättäjiä.

Tavoitteena on tuoda kaupunkisuunnittelu osaksi kansallista ja paikallista kokonaisturvallisuusajattelua:

- Yhteiskunnallinen ymmärrys kaupunkimaisen elinympäristön ja terveyden välisistä yhteyksistä
- Siilojen yhdistäminen: kaupunkisuunnittelun ja terveyssektorin kansallisten ja paikallisten toimijoiden monialaisen yhteistyön edistäminen

EduRESCUE

Resilientti koulu ja koulutus

 edurescue.fi

 @EduRESCUE

Konsortion johtaja:

MARJA-KRISTIINA LERKKANEN, JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vuorovaikutusvastaava: **KAISA LEINO, JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO**

EduRESCUE etsii ratkaisuja vahvistamaan suomalaisen koulutusjärjestelmän resilienssiä eli joustavuutta, kestävyyttä ja ketteryyttä.

Hankkeessa tutkitaan laaja-alaisesti pandemian vaikutuksia kouluihin, oppijoihin, huoltajiin, opettajiin ja rehtoreihin. Hanke kehittää toimintamalleja, interventioita ja digitaalisia välineitä hyvinvoinnin ja oppimisen tukemiseen lähi-, etä- ja monimuoto-opetuksessa sekä opettajien ja rehtoreiden koulutuksessa. Lisäksi selvitetään, miten lainsäädäntöä ja koulutuspoliittisia linjauksia on muutettava, jotta ne tukevat tasa-arvoa koulutusjärjestelmässä myös pandemian jälkeen.

Tietoa pandemian vaikutuksista oppimiseen ja hyvinvointiin – välineitä kriisikestävyyden ja tasa-arvon vahvistamiseen koulutusjärjestelmässä

Hankkeessa on mukana yhteistyökumppaneita mm. valtionhallinnosta, opettajan- ja rehtorikoulutuksesta sekä järjestöistä.

Tavoitteena on tukea yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä yksilöllisten kokemusten ja tarpeiden huomioimista koulutuspoliittisessa päätöksenteossa ja opetuksen järjestämisessä:

- Oppijoille ja opetuksen ammattilaisille välineitä hyvinvoinnin vahvistamiseksi sekä oppimisvajeen, opintojen viivästymisen ja koulutuksen keskeyttämisen riskin pienentämiseksi
- Opettajille, rehtoreille, opettajaksi opiskeleville ja opettajankouluttajille kompetenssia toimia ja selviytyä poikkeustilanteissa
- Päätöksentekijöille tiekartta pandemiasta toipumisen suunnittelun tueksi

strateginen TUTKIMUS

itla

Itsenäisyyden
juhlavuoden
lastensäätiö